

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljska Samopomoč. Dne 11. aprila 1926 je umrla članica Slava Jakopec v Senovem pri Rajhenburgu. Dediču se je nakazala posmrtnina v znesku 9380 Din. — Učit. Samopomoč ima danes (20. aprila 1926) 1892 članov, posmrtnina znaša 9460 Din.

UČITELJSKI ZDRAVILIŠKI DOM V ROGAŠKI SLATINI R. Z. Z. O. Z.

Šesti redni občni zbor se je vršil dne 2. februarja 1926 v Celju. Navzočili oziroma s pooblastili zastopanih je bilo 38 zadružnikov. Iz poročila načelnika, ki ga je podal zadružni načelnik Anton Grus, šolski ravnatelj v pok. na Dolu pri Hrastniku, se povzame, da je štela zadružni konec poslovnega leta 1925, 163 zadružnikov z vplačano deležno glavnico 42.880 Din.

Skupni denarni promet je znašal 39.636:78 Din.

Po odobreni bilanci znašajo:

Aktiva:

Hiša in posestvo	47.059:60 Din
Pohištvo	8.331:44 »
Perilo in druga oprema	11.096:15 »
Naložen denar	17.004:19 »
Vrednostni papirji	1.150:— »
Poštna hranilnica	102:20 »

Vsota aktiv 84.743:58 Din.

Pasiva:

Deleži	42.880:— Din
Izposojila	35.000:— »
Prehodni zneski	30:— »
Rezervni sklad	6.687:67 »
Čisti dobiček	145:91 »

Vsota pasiv 84.743:58 Din.

Rezervni sklad znaša po pripisu čistega dobička 6833:58 Din.

Po sklepu občnega zbora se naznačijo zadružnikom sledeče:

1. Zadružniki, ki posetijo zdravilišče, so deležni nastopnih ugodnosti:

a) uživalo 75% popust od cene sob v »Učiteljskem domu«;

b) plačevalo kot soprosetniki hiše in polovično kopališko in rodbeno takso.

2. Članom, ki so bili vplačali do 1. januarja 1925 polni delež se izplačalo 5% obresti, ako zahtevajo izplačilo v štirih tednih po tem razglasu.

3. Zadružniki, ki plačujejo delež v mesečnih obrokih po 25 Din se pozivajo, da poravnava zaostale obroke poenaki z aprilom t. l. zaporedno mesec za mesecem, ker se jih bo sicer črtalo v zadružnem imeniku, a njih vplačila na zapadejo v zmislu zadružnih pravil rezervnemu zakladu.

4. P. n. učiteljska društva in njih članstvo se nujno važno, pristopiti k zadružni. Delež znaša 250 Din, ki se lahko plača naenkrat ali v zaporednih mesečnih obrokih po 25 Din, pristopnina 25 Din.

Pristopila so doslej sledeča društva:

1. celjsko 2. mariborsko (mesto), 3. mariborsko, 4. ptujsko, 5. šmarško-rogaško, 6. šoštanjsko, 7. vransko, iz mariborske oblasti, iz ljubljanske oblasti pa: 8. brežiško-sevniško, 9. kamniško, 10. kranjsko, 11. krško in 12. laško.

Ostalih 20 društev se naproša, da odgovorijo na poziv iz leta 1924. (mesece junija).

Ako pristopi še 50—60 članov, bo dom plačan, na kar se bo razmišljalo o nakupu »Zdraviliškega doma« ob morskem obali.

»Zrno do zrna...!«

Vsa podrobna pojasnila se dobe pri zadružnem načelniku.

—g Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam v Ljubljani je imelo za poslovni leti 1924. in 1925. svoj občni zbor 31. marca 1926.

Predsednik Juraj Režek se je s tonilni, besedami spominjal umrlih članov ter je pozval navzoče, da so se dvignili s sedežev v počestje njihovega spomina in v znak sožalja.

Iz tajnikovega poročila poročamo sledeče: V omenjenih poslovnih letih so izstopili 3 člani, umrli pa so: Valentin Burnik, Valentin Clemente, Jakob Dimnik in Ivan Thuma. Preminuli so bili izborni člani, dobri tovariši, skrbni očeti in vneti sodelavci na kulturnem polju. Posebno pa se moramo s hvaležnostjo spominjati pokojnega Jakoba Dimnika, ki je izven zvestega in odličnega izvrševanja v svojem poklicu, vztrajno

vestno in spretno deloval pri vseh učiteljskih organizacijah. Od leta 1892. je bil odbornik našega društva in od leta 1897. pa nepretrgoma predsednikov namestnik do svoje prezgodnje smrti. Pri odborovih sejah in na občnih zbora je s prirojenim žilavostjo, ki je izvirala iz dobrega, mehkega njegovega srca, dosegal zmotnih podpor za učitelje, njihove vdove in sirote. — Blagi pokojnik naj počiva v miru, mi pa jih hranimo v častnem in hvaležnem spominu!

Društvo je imelo koncem leta 1925. še 70 članov, 37 vdov, 11 sirot po očetu in 1 siroto po očetu in materi.

Pristopil ni nihče in naibže tudi v najbližji bodočnosti ne bo, ker nudi društvo sedaj vdovam in sirotam z ozirom na današnje denarne razmere premajhne pomoči. Zato se pojavljajo želje, naj bi društvo likvidiralo. Tem željam pa ni tako lahko ugoditi, ker imajo društveniki oziroma njihovi najljubši v pravih zadržanih gotove pravice, društvo pa dolžnosti. To dvojje pa bi se dalo odstraniti le s pogajanjem z vsakim članom oziroma podpora vžvajočo osebo: pri nedoletnih pa bo treba dobiti dovoljenje od varstvenega sodišča, potem kolektivnih prošni. Nekateri člani pa imajo otroke v najnežnejši dobi. Tak oče, če ima srce na pravem mestu, ne more in lahko rečem, ne sme biti proti obstoju društva, ker mu to ob razidu glasom § 40. pravil ne zagotavlja nikake odškodnine.

Ako bi se društvena namera posredovanja od osebe do osebe posrečila, bi bilo možno društvo razpustiti potem občnega zbora, ki bi bil sklepčen ob navzočnosti $\frac{3}{4}$ vseh članov, t. i. po današnjem stanju 54 in bi moralo za razpust glasovati dve tretjini, t. i. 36 udov.

Pred vojno je nudilo društvo toliko, kakor sedaj, a takrat so izdale podpore petdesetkrat več. Ali ni upanja, da pokojnine v doglednem času dosežejo večjo veljavo in večji znesek — enak bivšim kronam? Mislim, da se takj nadi ne moremo in ne smemo odreči. Zato želimo, naj društvo živi in doživi boljših časov v blagor učiteljskim vdovam in sirotam!

Blaginik Jakob Furlan je podal računski zaključek, iz katerega je razvidno, da znaša društveno premoženje 33.406,24 Din. V preteklem letu se je premoženje dvignilo za 1255,14 Din.

V odbor so bili izvoljeni: Juraj Režek (predsednik), Luka Jelenc (predsednikov namestnik), Jakob Furlan (blaginik), Alojzij Keceli (tašnik), Josip Azman, Avgust Korbar, Anton Likozar, Ivan Petrič in Jakob Žirovnik (odborniki), za pregledovalce računov pa: Ivan Erbežnik, Fran Kavčič in Vendelin Sadar.

DRUŠTVO ZA ZGRADBO UČITELJSKEGA KONVIKTA V LJUBLJANI.

Poročilo o občnem zboru, ki se je vršil 11. aprila ob 9. uri dopoldne v Ljubljani v risalnici drž. učiteljskega

Občni zbor je otvoril predsednik tov. Josip Lapajne ob 9. uri oziroma pol 10. uri, pozdravil vse došlo učitelstvo in konstatiral sklepčnost, ker je bilo navzočih 50 članov.

Podal je zgodovinsko sliko stvarjanja konvikta in njenih borcev kot Dimnika, Žumra, Furlana, Režka, Keclja, Gangla in drugih. Smoteno so iskali ciljev in sredstev, da omogočijo Konvikt. Najplodnejša je bila doba prvih desetletij. Med in po vojni pa je društvo le bolj životalno. Treba je bilo več požrtvovalnosti in prišla je ideja obvezne članarine, pravil in gospodarskega programa. Konvikt smo prevzeli samo vsled socialnih razmer, ne pa iz kakih sebičnih namenov. Oprijeli smo se dela edino iz človekoljubnih ozirov in osredotočili vse sile, da dvignemo gospodarstvo, našli smo na težke obremenitve, katerih smo se skušali razbremeniti in kar se bo v bodočnosti naibže zgodilo.

Tajniško poročilo je podal tajnik tov. Janko Štefe in izvalal.

Lansko leto je minilo dolgih 30 let, odkar je vzklija misel po ustanovitvi društva, ki bi bilo v korist ne samo učitelstvu, ampak tudi njegovi deči. Takrat se je že porodila misel, da mora učitelstvo edino z lastno pomočjo dvigniti sebe. Takrat so uvideli radikalni organizatorji učitelstva, da je treba doci doma, da ji je treba izobrazbe, da pri-

de do kruha, da si zasigura boljšo bodočnost, kot na so jo imeli njihovi očeti učitelji. Ustanovili so društvo, da si postavijo lasten dom — spomenik bodočnosti, v katerem naj biva naša najdražja. Dolga je bila pot do udeležitve in še ni končana. Minula je tridesetletnica, a kje je Konvikt? Treba je bilo misliti na preokret — treba je bilo več energije, porabiti več moči in dati več, da bi enkrat stala donosna stavba. V srcih naših učiteljev-očetov, v solzah učiteljskih vdov se je noraiala vedno večja želja, vedno večje hrepenenje, da se ustvari dom — to posebno po vojni, ko je marsikateri hribovski učitelj-oče z bridkostjo v srcu zrl na doraščajočo dečo brez izobrazbe in možnosti do boljši bodočno-

sti. Treba je bilo z iakostjo na delo ustvarjanja, ki se je začelo pred 30. leti in se ustvarja danes ob 31. rednem občnem zboru.

Potreba je rodila spremembo. Po-deželsko učitelstvo je uvidelo, da se bo društvo oiačilo, če stopijo na delo tisti, ki so »doma« najpotrebnejši — to je po-deželsko učitelstvo. Sestavili smo novo pravila, ki so bila sprejeta in potrjena. Na izrednem občnem zboru 27. septembra 1925 je dobilo po-deželsko učitelstvo mandat nad društvom. Uresničila se je želja tistih, ki so hoteli, da se Konvikt čimprej zgradi. Zapišite si: Niso nas vodili pri tem sebični, ampak zvoli humanitarni nameni.

(Dalie prih.)

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS ove informacije so vsikdar točne izčrpne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuku Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS ov telefon je 6-26, a brezplačni naslov Argus

NOVO!

Pravkar izšlo!

NOVO!

Peta Finkova ZBIRKA

važnejših novih naredb in odredb

za

osnovne in meščanske šole ter učiteljskega v Sloveniji

Cena broš. zvezku Din 32.—

Zbirka obsega naredbe

za čas od 1. julija 1924. do 31. decembra 1925.

Naročila sprejema KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI.

POSILANO.

»V OBRAMBO IN RESITEV STANOVSKO CASTI.«

Gospod Šmajdek se je poslužil v »Jutru« neresničnih podatkov in prosto zavitega blatenja moje časti, da bi s tako zavirami podkranji uničil osebo mene in rešil načelni pokret z osebno gonjo.

Prva neresnica je njegova trditev, da sem jaz inspirator deklaracije. — Resnica je, da je deklaracijo sestavilo po objavi dnevnega reda seje širjega sosveta Meziško učiteljsko društvo na temelju načel, ki jih je to društvo zastopalo in predlagalo poverjenstvu že vsa leta prej. Dokaz temu je članek tov. Močnika »Kako je nastala deklaracija« v 14. števil. »Učit. tov.« t. l. in članek odbora Učit. dr. za Meziško dolino »Naš odgovor na klevete« v 15. števil. »Učit. tov.« t. l.

Druga neresnica je trditev, da bi Jelenc in Dostal prej spoznala Dimnika, bi v tem slučaju lahko prepričala Dimnikovo značajno deklaracijo. — Resnica je, da sem napram Jelencu in Dostalu igral odprte karte in ko sem spoznal bivšo smer stanovske politike za kvarno, sem odkrito to priznal in napisal v 39. števil. »Učit. tov.« v oktobru lan. leta članek »Za etične, kulturne in socialne vrednote naše organizacije s polnim svojim podpisom. Isto smer sem zastopal odkrito in javno proti Jelencu in Dostalu na seji ožjega sosveta dne 28. nov. 1925, kar lahko izpričuje vsi člani ožjega sosveta. — V deklaraciji tudi ni ničesar neznačajnega.

Tretja neresnica je, da bi kdaj smatral »Učit. tov.« za svoj družinski list. — Resnica je, da sem g. Šmajdka pozval na seji ožjega sosveta dne 10. aprila t. l., naj mi navede, kdaj sem izbral list v prid svoje družine, a mi ni mogel tega dokazati. Posebno nečastno se mi pa zdi, da je predsednik Kluba demokratiških učiteljev pobral ta neresničen očetek iz svoječasnih notic »Slovenca«.

Četrta neresnica je, da sem že dva meseca prej pripravil pot deklaraciji v listu. — Resnica je, da bi deklaracije sploh ne bilo, če bi na seji ožjega sosveta dne 28. nov. 1925 ne zahteval Jelenc, da pride točka o smeri stanovske politike na dnevni red seje širjega sosveta, ker je hotel tam iz politično strankarskih ozirov zahtevati redakcijski odbor za »Učiteljskega tovariša«. To izpričuje gori citiran članek tov. Močnika, o Jelenčevi zahtevi pa pričajo lahko vsi člani ožjega sosveta.

Peta neresnica je, da bi v listu »dva meseca prej roval proti SDS«. — Resnica je, da sem na seji ožjega sosveta pozval Jelencu, ker mi je očital isto, naj mi to dokaže, a mi ni mogel navesti niti enega slučaja. Dokaz temu je tudi »Učiteljski tovariš«, ki vsebuje le članke v stanovsko obrambo in kritiko prosvetnega režima, ne pa rovarjenja proti SDS.

Šesta neresnica je, da sem »s tem največ pripomogel, da se odločilni možje niso mogli ogrevati za stanovsko gospodarsko vprašanje«. — Resnica je, da se je ta zadeva vlekla že sedem

mesecev in da je bil rezultat že tri mesece prej javna tajnost. Nerazpoloženja, ki je vladalo povsod proti prosvetni upravi, pa nisem bil jaz kriv.

Sedma neresnica je, da bi se od koga za »deva« drugače raztolmačila kot od mene. — Resnica je, da je isti gospod, ki ga Šmajdek omenja v »Jutru«, dal deputaciji isto razumeti, kakor sem jaz tolmačil — da je zadeva odbita.

Osma neresnica je, da sem »skršil tajnost sej gospodarskih organizacij«. — Resnica je, da niti po pravilih ni ta tajnost predvidena in ni bilo tudi zadevnega sejnega sklepa. Specialno v tem slučaju pa ni govora o tajnosti, ker so o prvi zadevi drugi člani javno govorili že dan pred sejo po ljubljanskih gostilnah, druga za »deva« pa nima zveze z gospodarsko tajnostjo.

Deveta neresnica je, da bi jaz izvršil s tem kako zlorabo. — Resnica je, da ni govora o kršenju tajnosti in tudi obe činjenici, ki sem jih navedel, odgovarjata istini. Nisem se poslužil neresničnih in zaviranih podatkov, kakor g. Šmajdek.

Kogar zanima moja stanovajska zadeva z g. Furlanom pred šestimi leti, na katero gosp. Šmajdek namigava, ta si lahko ogleda akte stanovskega sodišča pri odvetniku, ki je imel to in druge moje stanovajske vloge v rokah in bo videl, koliko je vredno Šmajdkovo namigavanje.

Deseta neresnica je, da je deklaracija le osebni boj proti Jelencu. — Resnico dokazuje zgoraj citirani Močnikov članek in so ji priča vsi tovariši, ki so bili navzoči na sestanku 3. jan. t. l. v Mariboru, da je vse gibanje bilo načelno in ne osebno.

Tako z neresničnimi podatki rešuje stanovsko čast g. Šmajdek, predsednik Kluba demokratiških učiteljev, ki hoče za vsako ceno iz načelnega vprašanja napraviti osebno in na ta način pobiti načelno nasprotno strujo.

Po zaslugi njegovi in njegove ožje okolice ne čutim danes več moralne obveze do demokratske stranke, ker se je isto izrazilo, da je s svojim glasilom nastopala proti stališču vseh učiteljev-demokratov-deklaracij in se je vmešavala v interno vprašanje našega stanu, mene pa osebno blatila.

To je moja zadnja beseda z g. Šmajdkom in vsemi, ki me bodo še osebno blatili v »Jutru« in drugje. Razsodni ljudje bodo itak uvideli, kje je resnica. Novi pokret ni odvisen od moje osebe, zato ga tudi ubili ne bodo z mojo osebo. Ideja ima dovolj krepih borcev, zato mi ni treba več čuvati niti svoje osebe zaradi stvari, ker se zavedam, da je dovolj borcev za novo smer, ki bodo prijeli tudi za delo mesto mene.

Boril se bom pa še naprej, da naša stanovska organizacija ostane stanovsko neodvisna in ne eksponirata ene ali druge stranke. Četudi ste me osebno opljuvali po »Jutru« in drugače do golega, sem si v svesti, da pri razsodnih ljudeh pada to blato nazaj. Vere v to pa mi ne vžame, da se bo učitelstvo otrslo tudi imena Cankarjevih hlapcev.

V Ljubljani, 20. aprila 1926.

Ivan Dimnik.